

ARCHEOLOGIENOTA

ROESELARE ONLEDEGOEDSTRAAT (prov. WEST-VLAANDEREN)

PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Auteurs: Bart Bartholomieux, Bart Bot

Monument Vandekerckhove nv
Oostrozebekestraat 54
8770 INGELMUNSTER

Afdeling Archeologie
Projectcode: 2016J34

- **Administratieve gegevens**

- ➔ Initiatiefnemer: WVI (West-Vlaamse Intercommunale)
- ➔ Erkende archeoloog: Bart Bartholomieux, OE/ERK/Archeoloog/2016/00127
- ➔ Erkende archeoloog rechtspersoon: Monument Vandekerckhove nv, Oostrozebekestraat 54, 8770 Ingelmunster, OE/ERK/Archeoloog/2015/00031
- ➔ Locatiegegevens: Roeselare - Onledegoedstraat (zie plan in bijlage 1, 2 en 3 bij verslag van resultaten bureaustudie)
- ➔ Lambertcoördinaten: X: 63443,32 Y: 185879,11; X: 63733,88 Y: 185687,96
- ➔ Kadastergegevens: Roeselare, Beveren, afdeling 5, sectie A, percelen A449a, A450c en A496r (partim) (zie plan in bijlage 2 verslag van resultaten bureaustudie)

- **Aanleiding vooronderzoek**

- ➔ zie het verslag van resultaten bureauonderzoek (bijlage 13)

- **Resultaten vooronderzoek met ingreep in de bodem**

- ➔ zie het verslag van resultaten proefsleuven

- **Gemotiveerd advies**

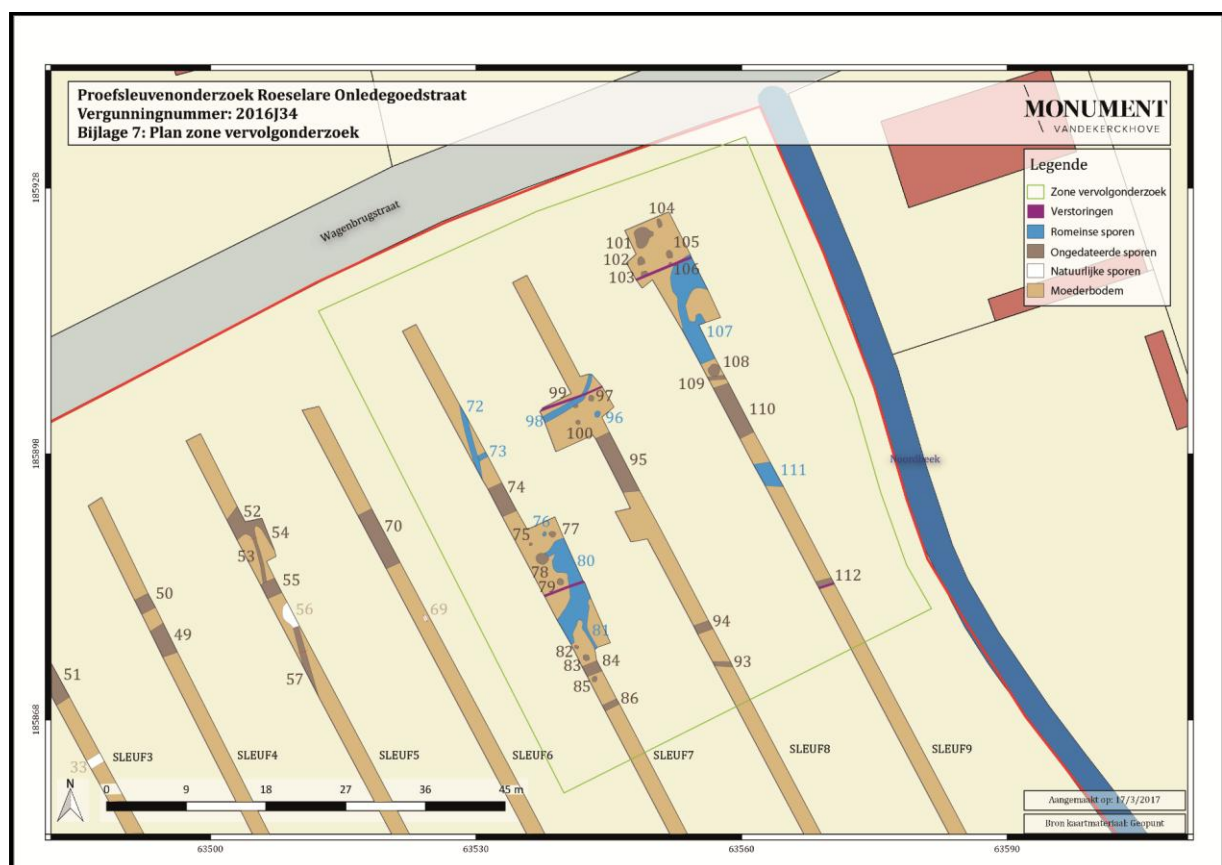
Het archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem heeft duidelijkheid verschaft omtrent de aan- of afwezigheid van archeologische sporen binnen het onderzoeksgebied. De archeologische sporen bevestigen wat in de bureaustudie werd neergeschreven betreffende het plangebied, namelijk dat de gronden lang als landbouwgrond of weiland werden gebruikt. De aangetroffen greppels zijn de archeologische overblijfselen die als afwatering/begrenzing van de percelen dienden.

Uit het sleuvenonderzoek bleek de grote informatiewaarde van de noordoostelijke zone van het terrein, met de aanwezigheid van resten van bewoning die uit de Romeinse tijd dateren. Verder onderzoek van de site kan interessante informatie over de organisatie van bewoningssporen en landbouwactiviteiten (zoals bvb. de aangetroffen spieker) aan het licht brengen, evenals een preciezere datering van deze resten bieden. Omwille van de inhoudelijke kwaliteit en de goede bewaringstoestand is een eerste mogelijke optie de bewaring *in situ* van de archeologische resten. Gezien de geplande verkaveling is dit echter geen haalbare optie en wordt er op een deel van het projectgebied een vlakdekkende opgraving geadviseerd.

- **Planafbakening**

De aangetroffen archeologische structuren in de noordoostelijke hoek (zie bijlage 7 in verslag resultaten proefsleuven) zijn van die aard dat verder archeologisch onderzoek noodzakelijk is. In totaal gaat het om 2928m² (zie figuur 1 en bijlage 7 in het verslag van resultaten).

Ten zuiden en ten westen van het geselecteerde gebied was de concentratie aan sporen beduidend minder. De grachten ten westen van het geselecteerde gebied kunnen als perceelgrens geïnterpreteerd worden uit de (post)midleeeuwen. Sporen S53, S54 en S57 kunnen niet rechtstreeks gelinkt worden aan het sporenbestand van de geselecteerde zone. Het potentieel tot kennisvermeerdering van deze sporen werd onvoldoende groot geacht zodat de advieszone bijgevolg niet tot zover westelijk werd doorgetrokken.

Figuur 1: Aanduiding van de advieszone voor verder vervolgonderzoek

- **Vraagstelling**

Het doel van het onderzoek is om te achterhalen wat de exacte aard is van de archeologische site die werd aangetroffen in de bodem. Kennis daarvan kan bijdragen tot een beter begrip van de occupatiegeschiedenis van deze regio. Hiertoe worden volgende (niet-limitatieve) onderzoeksvragen voorgesteld:

- Welke (economische) activiteiten beoefenden de bewoners van de site? Is er sprake van ambachtelijke activiteiten? Kan het dieet van de bewoners van de site achterhaald worden?
- Wat is de aard van de bewoning? Welke (gebouw)structuren kunnen worden herkend? Kunnen de huisplattegronden vervolledigd worden? Tot welke types kunnen de huisplattegronden gerekend worden? Fasering?
- Zijn er sporen van een afbakening van één of meerdere erven of van de rurale nederzetting in het geheel?
- Welke periodes kunnen worden onderscheiden? Is er sprake van fasering van de bewoning binnen een zelfde tijds kader. Kan er een verschuiving opgemerkt worden, in ruimtelijke zin van de bewoning?
- Waaruit bestaat de materiële cultuur van deze rurale nederzetting?
- Is er sprake van externe betrokkenheid (import) voor wat betreft de materiële cultuur?
- Zijn er restanten van grafrituelen, deposities?
- Wat was de impact van de sociale identiteit van de bewoners op de materiële cultuur van de rurale nederzetting? Is er sprake van sociale differentiatie?
- Welke was het (cultuur)landschap doorheen de tijd? Hoe verhoudt zich dit tot de locatiekeuze van de vastgestelde bewoning?
- Hoe past de vindplaats binnen het regionale landschap uit deze specifieke periode(s)?

- **Plan van aanpak**

De geselecteerde zone wordt onderzocht aan de hand van een vlakdekkende opgraving. Ideaal wordt gewerkt met grote opgravingsvlakken om een goed ruimtelijk inzicht te behouden tijdens het terreinwerk. Men dient echter wel te vermijden dat het opgravingsvlak langdurig ongeregistreerd blijft en door extreme weersomstandigheden (vb. droogte of overvloedige regen) beschadigd wordt. Er wordt voorgesteld om te werken met twee NW-ZO georiënteerde

werkputten van ca. 20m breed. Gezien het plangebied in het noorden en het oosten wordt begrensd door respectievelijk de Wagenbrugstraat en de Noordbeek zal men voor de grondstockage wellicht beroep moeten doen op zones buiten de op te graven advieszone. Ideaal wordt dus een strook van ca. 20m breed langsheen de ZW- en ZO zijdes van de advieszone voorzien voor grondstockage. De noordelijke en oostelijke grens van het onderzoeksgebied worden zover mogelijk doorgetrokken tot aan respectievelijk de Wagenbrugstraat en de Noordbeek. De westelijke zijde van de afbakening werd zo bepaald omdat meer naar het westen geen Romeinse sporen meer aanwezig bleken. Ook kon er geen directe relatie aangetoond worden tussen de Romeinse greppels S72 en S73 en de ongedateerde greppels S53 en S57. Vermoedelijk zijn de greppels S53 en S57, op basis van de vulling, vrij recent van aard. De zuidelijke grens van het afgebakende gebied voor vervolgonderzoek werd zo gekozen omdat de sporenconcentratie beduidend lager tot nihil was ten zuiden van deze begrenzing.

De afweging dient gemaakt of men al dan niet gebruik maakt van een dumperkar. Dit laatste is echter enkel mogelijk bij goede terreinomstandigheden zodat er geen risico is op beschadiging van het archeologisch niveau.

Opgravingsvlakken kunnen ook enkel door zwaar materieel worden betreden eens deze zijn geregistreerd. Aangetroffen structuren worden in hun geheel opgegraven. Indien gewerkt wordt met werkputten en een structuur wordt deels in het vlak aangetroffen, dan dient er lokaal uitgebreid in de volgende werkput om de structuur in zijn totaliteit te kunnen registreren. Couperen van sporen behorende tot één structuur kan pas na registratie van de volledige structuur. Dagelijks is een geüpdate sporenplan beschikbaar.

Alle graafwerken gebeuren onder begeleiding van minstens 2 archeologen. Het uitgraven van de grond gebeurt laagsgewijs, op aangeven van de archeologen en tot op het relevante archeologische niveau. Zowel het veldwerk als de verwerking en rapportage dienen te voldoen aan de methodiek zoals beschreven in de Code van Goede Praktijk. Hierop worden geen afwijkingen voorzien. Staalname en conservatie dienen te gebeuren volgens de bepalingen zoals beschreven in de Code van Goede Praktijk. Er dient nauw worden samengewerkt met de Intergemeentelijke Onroerend Erfgoeddienst RADAR.

- **Criteria**

Het onderzoeksdoel is succesvol bereikt indien de vraagstellingen kunnen beantwoord worden.

- **Schatting totale duur**

Er wordt geschat dat een voldoende grote en ervaren opgravingsploeg van minstens 3 personen die constant op het terrein aanwezig zijn, het terreinonderzoek kan afronden op ca. 2-3 weken tijd.

Bij de vondst van een waterput moet ingeschat worden dat deze niet binnen deze termijn onderzocht kan worden, aangezien er bemaling zal moeten voorzien worden en deze minstens een 10 dagen nodig heeft om optimaal te functioneren. De zone met de waterput zou in dat geval uitgesteld onderzocht moeten worden. Dit lukt gewoonlijk op 1 werkdag.

- **Kostenraming**

De opgraving wordt uitgevoerd door een ploeg bestaande uit een erkend archeoloog (deeltijds), een veldwerkleider (permanent, zowel voor veldwerk als verwerking), één assistent-archeoloog (permanent, zowel voor veldwerk als verwerking) en een aardkundige (deeltijds). Indien nodig worden een conservator, een materiaaldeskundige (metaaltijden en nieuwe tijd) en natuurwetenschappers deeltijds betrokken bij het onderzoek. De kosten voor graafwerken en werfinfrastructuur maken geen deel uit van deze kostenraming.

- ➔ Veldwerk: 20 000 euro
- ➔ Verwerking: 8000 euro
- ➔ Natuurwetenschappelijk onderzoek: 7000 euro
- ➔ Conservatie: 500 euro

Voor het natuurwetenschappelijk onderzoek wordt rekening gehouden met volgende natuurwetenschappelijke posten:

Ten behoeve van absolute datering:

- VH8 C14: Hiervan worden alvast 2 analyses gebruikt om de reeds bij het vooronderzoek aangetroffen houtskoolmeilers te dateren (zie programma van maatregelen voor verdere verwerking).

Ten behoeve van landschaps- en dieetreconstructie:

- 4VH anthracologisch onderzoek: Hiervan worden alvast 2 analyses ingezet op de houtskoolmeilers S114 en S116 (zie programma van maatregelen voor verdere verwerking).
- 5VH pollen (waardering)
- 5VH zaden en vruchten (waardering)
- 3VH pollen (analyse)
- 3VH zaden en vruchten (analyse)

- **Gewenste competenties**

Het veldwerk wordt uitgevoerd door minstens 2 gediplomeerde archeologen en 1 technisch medewerker, die permanent op de site aanwezig zijn. Daarnaast wordt conform de Code van Goede Praktijk een aardkundige betrokken bij het veldwerk, deze dient echter niet permanent op het terrein aanwezig te zijn.

- ➔ Minstens één van de uitvoerende archeologen dient ten minste 220 werkdagen veldervaring te hebben met onderzoek op landelijke sites en bij voorkeur Romeinse sites.
- ➔ Minstens één van de uitvoerende archeologen dient ten minste 120 werkdagen veldervaring te hebben op landelijke sites.
- ➔ De aardkundige moet beschikken over aantoonbare ervaring met archeologisch onderzoek.
- ➔ De technisch medewerker dienen niet te beschikken over specifieke competenties.

- **Risicofactoren**

Er zal op alle momenten (voorbereiding en uitvoering) een gedegen overleg moeten zijn tussen de initiatiefnemer en de aannemer archeologie om de werken optimaal op elkaar af te stemmen.

- **Deponering**

Het archeologisch ensemble zal gedurende en na het afronden van het onderzoek bewaard worden bij Monument Vandekerckhove nv, Oostrozebekestraat, 8770 Ingelmunster. Na afronding en oplevering van de rapportage wordt het ensemble definitief bewaard bij de bouwheer: WVI. Bewaring gebeurt conform de bepalingen in de Code Van Goede Praktijk (hoofdstuk 30.2).